

JUGOSLOVANSKI OBRITNIKI

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRITNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

List izhaja enkrat na mesec, in sicer 10. vsakega meseca, ter stane 8 K, posamezna številka velja 1 K. Inzerati po dogovoru. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Sodna ulica št. 11.

P. n. naročnike prosimo, da nam poravnajo naročnino po položnicah, ki smo jih priložili prejšnjim številkam. Kdor ne misli lista naročiti, naj nam ga vrne, da zamoremo z njim postreči drugim naročnikom.

Obrtniki — na shod!

Jugoslovanska obrtna zveza sklicuje svoje somišljenike na obrtni shod, ki ga priredi v nedeljo dne 21. septembra t. l. v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani, Komenskega ulica 12.

Namen shodu je, konsolidirati vrste obrtnikov, ki pripadajo V. L. S. in urediti enotno obrtno organizacijo. Združiti hočemo vse doslej ustanovljene Obrtne zveze v močno središče, Jugoslovansko obrtno zvezo. Smernice hočemo določiti našemu obrtnemu gibanju in dati pravec političnemu delu obrtnikov v stranki.

Zadnji čas je, da se tudi obrtniki združimo v močno politično organizacijo, kakor se združujejo kmetje v Kmečkih zvezah in delavci v Jugoslovanski strokovni zvezi. Obrtniki nočemo biti zadnji pri delu za javni blagor.

Notranja uredba naše države še zdavnaj ni izvršena. Mlinski kamni naše vlade počasi meljejo in nesigurno. Vsa znamenja pa kažejo, da se bližamo volitvam v konstituantno, v ustavodajno narodno skupščino. Posvetiti moramo tudi obrtniki vso pažnjo, da se brez nas ne bodo sklepale postave, ki bodo tvorile temelj državi. Obrtni stan mora dobiti zastopstvo v vseh javnih korporacijah, zlasti pa mora biti svojemu številu in pomenu primerno zastopan v narodnem predstavništvu. Brez nas ne bodo sklepali novih postav, ki bodo tudi za obrtnike življenskega pomena.

Vsa naša zakonodaja se bo morala urediti. Bivši avstrijski in srbski zakoni se

morajo zenačiti. Enotnost zakonodaje je naša zahteva.

Potrebno je, da se snidemo na sestanku obrtniki iz vseh pokrajin naše mlade države, da si pri sestanku izmenjamo svoje misli, povemo svoje težnje in najdemo sredstva, kako jim odpomoči.

Obrtne zveze, skličite takoj seje in določite zastopnike, katere odposljete na shod v Ljubljano.

Obrtniki! 21. september je naš dan.

Vabilo na obrtni shod

Jugoslovanske obrtne zveze,
ki se vrši dne 21. septembra dopoldne ob pol 10. uri v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani, Komenskega ulica št. 12.

Dnevni red:

1. Otvoritev shoda in poročilo predsednika obrtne zveze v Ljubljani.
2. Obrtna organizacija. Poroča g. stavenik Ivan Ogrin.
3. Jugoslovanski Obrtnik. Poroča dr. Ivan Stanovnik.
4. Ustanovitev Jugoslovanske obrtne zveze.
5. Slučajnosti.

Naše obrtnike prosimo, da se za shod takoj prijavijo po dopisnici na naslov: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani, Sodna ulica št. 11. — Kdor reflektira na skupno kosilo, naj to na priglasilu pripomni. Obrtne zveze naj takoj določijo za shod svoje delegate in jih priglasijo. Priglasenci dobijo vstopnico na shod pred otvoritvijo v Rokodelskem domu.

Obrtniki, agitirajte za obilno udeležbo, da boste iz vseh krajev častno zastopani. Gremo na resno delo in hočemo politično organizacijo obrtnikov VLS. dosledno in enotno izpeljati.

OBRITNIKI!

OBRITNIKI!

Vsi na shod obrtnikov, somišljenikov V. L. S., ki se vrši v nedeljo 21. septembra v Ljubljani v Rokodelskem domu, Komenskega ul. 12. Udeležbo je priglasiti na: Obrtno tajništvo V. L. S., Ljubljana, Sodna ulica št. 11.

Ribniške domače obrti.

Vsied italijanske okupacije krajev, kamor so hodili naši lončarji s svojim blagom, trpi tudi naše lončarstvo, vendar si je to hitro opomoglo in prodaja sedaj svoje blago večinoma v sosesčini. Zmanjšala se je deloma tudi produkcija.

So naše ribniške domače obrti zmognene napredka? — V polni meri! Nikjer ni toliko hvaležnega polja za organizatorja, prijatelja ljudstva, kakor ravno med našim ljudstvom. — Na eni strani skrajno primitivna produkcija in politične zunanje razmere, ki prete domačo, zlasti lesno obrt uničiti, na drugi strani veselje in želja obrtnikov po napredku! Treba je računati z duhom naroda.

Na vsak način mora ostati naša obrt domača obrt. Vsak obrtnik mora imeti priliko, da izdeluje svoje blago doma. Ako naš domači obrtnik ne bo mogel več v svet kot krošnjar, naj se ustanove po glavnih krajih obrti zadruga, ki bodo preskrbele domačemu obrtniku možnost prodaje njegovega izdelka. — Na tržiščih bo nastopila zadruga, ki bo opravljala trgovski posel in prejemale naročila in jih porazdeljevala med svoje člane. Zadruga bo odprto gotovo široko — da, širše polje kakor posameznikom. — Ker se bo pri urejenih razmerah najbrže obdelovanje naše zemlje še slabše rentiralo kakor pred vojsko, moramo gledati na vsak način, da pomnožimo obrtnost ribniškega okraja.

Z rastočimi naročili bo treba zadrugi gledati, da povzdigne naše domače obrti

tudi obrtno-tehnično. Marsikaj bi se pri naših domačih obrtnih lahko izdelalo stojnim potom. Naj omenjam le obode, škafarstvo itd. Ustanovile naj bi se strojne zadruga, vse prilike in pogoji zanje so tukaj. V nekaterih vaseh je po 30 in še več samostojnih obrtnikov skupaj. 30 članov pri taki zadrugi je najlepše število; gotovo bi dobro uspevala, seveda treba je medsebojnega zaupanja in prijateljstva. No — in med našim ljudstvom ni bogvekaj nevoščljivcev. Vse te razne strojne zadruga bi bile rekake podružnice glavne zadruga, ki bi preskrbljala glavno trgovske posle, kakor omenjam zgoraj.

Surovine in gotove izdelke, ki jih potrebujemo pri naših obrtnih, naj bi se naročilo samo združnim potom. Blago bi bilo cenejše, vrhutega pa, ker se kupi v večjih množinah, tudi boljše. Omenjam naj žico za rešeta, medenino, žimnato blago itd., pri lončarstvu bi bilo glavno zasužuranje glin, ki jo, kakor znano, dobivamo sedaj povečini iz Kočevja. Zadruga bi stopila v zvezo z drugimi poljedelskimi organizacijami po naši državi. Omenjam naj sitarsko zadrugo v Stražišču pri Kranju, ki je bila takoj pripravljena stopiti v ožji stik z našo zadrugo, ki se je hotela osnovati. Dobava od njene strani naši zadrugi ni bila dosti ugodnejša kot ona od trgovcev-prekupcev, ki zahtevajo od naših obrtnikov naravnost gorostasne cene in profite. Za blago, ki jih je stalo 16 vin, v celem, so zahtevali okoli Božiča po 4 K in še več.

Ker je nekaterim večkrat potreben tudi kredit, pomagala bi jim domača zadruga v zvezi z našimi hranilnicami. Zadruga bi osvobodila obrtnika od prekupca, ki je do sedaj rad posojal našemu človeku denar, da je le od njega jemal tudi blago na kredit. Bil je celo tako uslužen, da je za njim pošiljal obode, rešeta in vse, kar je potreboval. Ako bi bil naš obrtnik, ko se je vrnil, napravil točen obračun, takoj bi bil uvidel, koliko se je pravzaprav potil zunaj v svetu s težko krošnjo na hrbtu samo za trgovca-prekupca. Ko se je govorilo o združni organizaciji naših obrtnikov, so bili ti ljudje prvi, ki so napele vse sile, da uničijo misel skupnosti med našim domačim obrtništvom.

Z obrtno-tehnično povzdigo naših domačih obrti pa treba odgovoriti še na mnogo drugih vprašanj. Strojne zadruga bi omogočale, da se naši ljudje začno pečati še z drugimi lesenimi izdelki. Omenjam naj strugarstvo, ki bi bilo gotovo dobičkanosno. Napravila bi se lahko skupna obratovališča s staro domačo obrtjo. Mlajši svet bi se gotovo z veseljem popri-

jel te misli. Rezbarstvo, lesene otročje igrače itd. — vse to bi prav prišlo na zunanjih trgih. — Gotova stvar je, da dobimo obrtno šolo v lesnih obrtnih v naš kraj. Kako lepo polje se ji odpiral! Pri nas je mnogo ukaželjne mladine, šoli je zasiguran gotov uspeh, seveda, ako bo malo drugače poslovala kakor ona nekdanj v Kočevju, ki je ostala našemu ljudstvu docela nepoznana. Šola mora iti korakoma z našo domačo obrtjo. Ustanovi naj se vzorna delavnica, kjer se bodo učenci navajali na praktično delo. Ker bo zadruga upravljala trgovsko delo, bo našim ljudem ostalo več časa za produkcijo. Šola naj gleda, da razširi med naše ljudstvo nove panoge lesne obrti. Starejši se bodo pač še pečali z našo staro rešetarijo, mlajši pa že lahko začnejo kaj novega. In nekaj novega bo treba na vsak način začeti, ker na krošnjarstvo ni bogvekako veliko več upati.

Pred vojsko je hodilo po svetu krošnjarit z našimi lesenimi izdelki najmanj 700 krošnjarjev, ki so ostali povprečno po štiri mesece zunaj. Računajmo, da je tak krošnjar moral zaslužiti dnevno razen onega, za kar je prodal svoje blago, po današnji vrednosti denarja najmanj 15 K, in dobimo okrogli znesek 1.300.000 K, ki so ga naši ljudje zaslužili samo s krošnjarstvom. Ker je krošnjaril, je prodal svoje blago nekoliko dražje, vrhutega je pa tudi popravil brez lastnih stroškov staro blago, kar mu je po zadržilu starih rešetarjev vedno največ neslo. Sedaj bo krošnjarstvo ustavljeno. Odkod pokriti veliki izpad? — Začnejte naj se novi obrti! Lesna obrtna šola naj da naši mladini inicijativo za kaj novega, ki se proizvaja doma in ni treba v svet, kjer je moral velikokrat krošnjar celo stradati, ako je hotel prinesiti denar domov. — Male obrti, združene v zadruga, bodo proizvajale s pomočjo obrtno-tehničnih pripomočkov veliko več, tako da bo bogato pokrit ves izpad.

Računam, da se bo iz naše domače obrti sčasoma razvila tudi redna obrt. In tedaj se bo morala razširiti misel našega obrtnega združništva, ako nočemo, da pride veliki kapital, ki naprav. iz naših samostojnih obrtnikov tovarniške delavce. — Obrtna naša zadruga bo združevala na eni strani majhne moči, tako da nastane iz mnogih malih ena velika, na drugi strani pa bo močno vplivala tudi na mišljenje našega ljudstva. Le na ta način se bomo mogli z uspehom boriti proti raznim socialističnim blodnjam, ki jih je prinesel sedanjí čas.

Menda se dela nov učni načrt tudi za

ljudske šole. Po mojem mnenju je bila naša šola veliko premalo praktična. Zlasti imam v mislih oni dve poslednji leti ponavljalne šole. Kaj so se tukaj učenci učili? — Kako visok je Kilimandžaro, koliko je kitajskega plemena itd., namesto da bi mladim fantom povedali, kako se gospodarí, popisali jim domači kraj, njega rodovitnost, orisali mu umno kmetijstvo in očrtali koristi domače obrti. Kar je v okraju, to naj bi se zadnji dve leti učilo v ponavljalni šoli, a ne stvari, ki jih itak v dveh dneh po šoli pozabiš.

Ker sem se večinoma držal v svojih izvajanjih naše lesne domače obrti, naj omenim še par stavkov posebej o lončarstvu.

V Ljubljani obstoja obrtno pospeševalni zavod. Menda obstoja že precej let. Na zadnjem katoliškem shodu je predsednik tega zavoda obetal nam v naše kraje moderno lončarsko peč. Zgradila naj bi se z državnimi sredstvi. Lepo! Tedaj so bili načrti že tukaj in mojster je bil pri roki, vendar se je tako dolgo premišljevalo, da je vse zaspalo. Naši lončarji so ostali brez moderne peči in drugod menda tudi. — Za obstoj našega lončarstva je neobhodno potrebna nova moderna peč. Dve naj bi se postavili! Pri današnji draginji drv bi se gotovo rentirali. Postavi naj se jih z državnimi sredstvi. V oskrbo in upravo naj se jih izroči že obstoječi lončarski zadrugi, ki se zaveže plačevati letno obresti in amortizacijo investiranega kapitala. Ker so naši lončarji precej konservativni ljudje, jih je treba postaviti pred gotovo dejstvo. — Kar bo fiskus na eni strani izdal, bo dobil sčasoma gotovo nazaj v obilni meri.

Treba bo misliti, da se mladina priuči drugačni izdelavi lončene robe, kakor znajo to njihovi očetje.

Misliti bo treba, kako priučiti naše ljudi modernega pečarstva in lončarstva. V Znanju na Češkem je lončarska šola. Morda bi mogli poslati tja par naših fantov v šolo. Tudi lončarji so za napredek vneti. Z državno pomočjo bi šlo prav lahko. — Ker so dani za to obrt vsi predpogoji, naj se skuša dobiti par mojstrov, ko se postavi moderno lončarsko peč in zraven vzorno obratovalnico, ki naj bi učili naše ljudi umnejšega lončarstva. To ne bo težko! Ko bodo ljudje videli prve uspehe, se bodo sami radi lotili napredka. Seveda, vsak začetek je težak. Mojstre bi morda dobili iz Češke. Od tam bi se morda dobili tudi potrebni stroji.

Po ribniški dolini je za prijatelja obrtnišтва in domačih krajev obilo posla. Vse je še nerazorana ledina, ki čaka prídrih

rok delavčevih. Malo truda, malo znoja, malo ljubezni do dela — in vse bo z obilim uspehom poplačano! — S povzdigo naših obrti bi se omejilo izseljevanje, ki je bilo do sedaj ena najhujših ran na našem narodnem telesu. Vse najboljše moči smo dali v novi svet, da se nam zdelani in izmozgani vrnejo po obilem trpljenju. — Naša domovina ima dosti kruha doma, samo poišči si ga!

Josip Ilc.

➤ Kar je kmetovalcem, pripadajočim V. L. S., »Domoljub«, bodi našim obrtnikom »Jugoslovanski Obrtnik«. Obrtniki, zbirajte se na sestankih in shodih, širite svoje glasilo in dopisujte vanj! Čim več sotrudnikov, tem popolnejši bo list. Z novim letom postane tednik.

Elektrika

v mlinih, na žagah in v podobnih obrtih.

4. Za napeljavo pod milim nebom, takozvane proste vode, se da sicer uporabljati železna žica, a biti mora bistveno debelejša od bakrene. Tudi aluminijeva žica je izvrstna za proste vode; biti mora sicer nekoliko debelejša od bakrene, a mnogo tanjša od železne. Ker bo baker menda še precej časa močno slan v ceni in imamo na drugi strani v Dalmaciji mogočne sklade aluminijeve rude, zato bi bilo le dobro, da posvetimo aluminiju v svrhu električne napeljave pod milim nebom kar največ pozornosti v Jugoslaviji.

5. Majhne električne naprave, ki služijo v prvi vrsti za razsvetljava, lahko izročimo kar izkušenemu inštalaterju v izvršitev. Svetovali bi pa vsakemu, da da izvršeno napravo pregledati in preizkusiti še posebnemu strokovnjaku, preden jo prevzame in plača. Električna razsvetljava je zlasti pri uporabi istosmernege toka z napetostjo 110 ali tudi 220 voltov popolnoma brez nevarnosti, ako je izvršena natančno po tehničnih načelih in predpisih. Nikoli pa se ne daj zapeljati komodnosti svoji ali pa svojega elektrika, ki se izraža v besedah: »Saj bo tako tudi dobro!« Taka premajhna skrbnost je povzročila že marsikak požar, in te strahote nas posebno danes obvaruj mili Bog! —

Dočim je v Nemčiji od 6.130.000 konjskih sil izrabljenih do danes 610.000 konjskih sil, to je 10 odstotkov, je izrabila Švica od svojega poldrugega milijona konjskih sil že celih 500.000, to je 33 odstotkov. Vsa nekdanja avstro-ogrska monarhija je imela na razpolago 6.200.000 konjskih sil

v vodah, več nego polovica je baje pripadla v dedščino Nemški Avstriji, ki pa ima izrabljenih komaj 8 odstotkov.

Koliko znaša moč vodnih sil Jugoslavije, ne vem — kamor pogledam, povsod pogrešam neobhodno potrebnih statističnih podatkov — a skrite imamo tudi mi orjaške zaklade belih demantov. Če pomislimo, da nas napravi vsaka izrabljena konjska sila bolj neodvisne od premoega, ki se tako lahko proda ali porabi v drugačne namene in da daje voda naši bodoči industriji na razpolago skoro zastoj obilico gonilne sile, potem znamo toliko bolj preценiti, kako veliko škodo imamo od tod, ker smo zamudili že v miru izkoristiti te darove narave. Zato pa zastavimo sedaj vse sile, da popravimo zamujeno; tudi kaplja vode naj ne odteče v dolino, ne da bi storila svojo dolžnost nam v korist.

Tehnika proizvodnje turbin je visoko razvita in to je za izkoriščanje vodnih sil življenjskega pomena. Zato pa urno na delo! Dvakrat stori, kdor hitro stori.

V naših jugoslovanskih, zlasti pa slovenskih deželah je mnogo manjših voda, ki bi se dale s pomočjo kolesa ali turbine izrabiti brez večjih stroškov. Žal pa moram ravno glede manjših vodnih naprav opozoriti na to, da se v mnogih slučajih dragocena vodna moč izrablja zelo zanikarno, da ne rečem — naravnost zapravljivo.

Naprava, ki daje s pomočjo vodnega kolesa le 3—4 k. s., se lahko ojači z napravo turbine na 10—12 k. s. Ne, da bi ravno turbina sama na sebi delovala toliko izborneje — imamo tudi dobre vrste vodnih koles, ki zaostajajo v efektu le malo za turbino — toda pri vodnem kolesu je napeljava vode v gornjem in spodnjem jarku zelo pomanjkljiva, tako da gre samo vsled tega dostikrat do 40% strmcu v zgubo, pri turbini pa se strmec popolnoma izrabi.

Še besedico o gospodarski vrednosti vodne sile!

Če bi hoteli proizvajati 10 k. s. s pomočjo parnega stroja, bi morali požgati skozi celo leto 17½ vagonov premoega. Pri ceni okrog 150 K za tona premoega, kot je danes, bi znašalo to vsoto 26.250 K; posestnik majhne vodne sile (10 k. s. sta 2 dobra mlinska tečaja) bi si torej v enem samem letu prihranil to veliko vsoto. Iz tega jasno vidimo, kakšno bogastvo skrivajo v sebi naše številne brzo tekoče vode.

Vzemimo le Savo. S kakšno težavo si pridobiva bela Ljubljana potrebnega premoega za plinarno, za elektrarno, za vodovodno napravo v Klečah itd. S kakšnim hrepenenjem gleda bližnja in daljna ljubljanska kmetiška okolica na elektrarne,

kot jih imajo v št. Vidu, Domžalah, Mengšu, v Šmarci, v Radomljah, in še mnoge manjše električne naprave. Med tem koprenjem mestno-ljubljanskega in številnega okoličanskega ljudstva po dobri, lepi luči, po delovni sili, po toploti, kar vse je zmožna dobavljati močna vodna sila, pa dere mimo nas mogočna hči gorenskih planin s svojima dvema tisočema (2000) konjskih sil brez najmanjšega haska. V Medvodah je napravljen že jez, ki glasno kliče: Zdramate se zaspanci! Zagrabite s polnim pergiščem belih demantov, ki vam jih ponujam že toliko časa, pa se nihče ne zmeni zanje! Meščan, kmetovalec, obrtnik, stopite skupaj in zastavite možato besedo: V bližini Ljubljane hočemo veliko podeželno električno centralo, ki je v interesu vse Slovenije, posebno pa njene prestolice! Država podpiraj na vso moč to napravo, ki bo res socialna, občnkoristna naprava, ne samo molzna krava posameznega kapitalista.

Kolika škoda je, da se napravljajo neštne male električne centralice tam, kjer je edino na mestu ena, a ta mogočna, impozantna elektrarna, ki bo v neizmerno korist Ljubljani in njeni okolici. Po gorenjem računu predstavlja Sava na vsakem mestu, kjer se da napraviti 2000 konjska električna naprava, vrednost kakih 5 milijonov (200×25.000 K) v obliki prihranka na premoegu po njegovi sedanjni ceni (150 K za tona).

Pozivljamo vse domoljubne zastopnike ljubljanskega mesta, zastopnike obrtnega stanu, kmečke zveze, da pretresajo precej to važno vprašanje na svojih shodih in pozivljajo svoje stanovske tovariše, kakor tudi pokrajinsko in osrednjo vlado, da se zavzamejo vsi za čim prejšnjo realizacijo tega projekta! Prosimo, naj bi se oglasili zlasti strokovnjaki in nam osvetlili to vprašanje od raznih strani, z gospodarskega, tehničnega, družabnega, estetskega, higijeničnega itd. stališča. Če je stvar izvedljiva, potem s pogumom in nesebično ljubeznijo za dobro stvar na delo, če se nam pa vokaže kaj drugačnega, bomo vsaj vedeli, pri čem da smo.

Posavski.

➤ Obrtniki! Snujte »Obrtne zveze« in zahtevajte pravila pri Obrtnem tajništvu V. L. S. v Ljubljani, Sodna ulica št. 11, kjer je tudi upravnništvo in uredništvo našega lista.

Trgovske in obrtne zbornice v Sloveniji.

Deželna vlada za Slovenijo je že koncem januarja t. l. izdala naredbo radi razširitve Kranjske trgovske in obrtne zbornice na celo ozemlje Slovenije. Zadeva naj bi se uredila na ta način, da se za enkrat kooptira še novih 24 članov iz razširjenega ozemlja. Podobno kot za trgovsko in obrtno zbornico se je tudi odredilo za obrtno pospeševalni urad. Za obe instituciji se je potem iskalo stika s prizadetimi opravičenci, da se zadeva uredi in se kooptacija članov izvrši. Vidi se pa, da do danes brez uspeha. Kje da je iskati pravega vzroka, v to služi sledeče pojasnilo.

V zastopih, kjer je gotovim gospodom od obrtno trgovske organizacije J. D. S. prav, se vedno povdarja, da so vse te institucije nadstrankarske ter da se v to nimajo umešavati politične stranke. Zahtevajo vedno, da v te zastope ne pride noben somišljenik kakšne druge stranke. Da položaj presodimo, nam je bilo to v prvi vrsti pribiti. Kakor poroča Obrtni Vestnik s 15. avgusta, se je v Celju vršil tozadevni sestanek spodnještajerskih organizacij, kateri sklepi naj bi bili potem merodajni. Iz tega poročila tudi čitamo, da je g. profesor Remec od V. L. S. — pa ne na tem sestanku — stavil famozni predlog, da naj 24 novih članov odpade na J. D. S. 12 članov, na V. L. S. 8 članov in na JSDS pa 4 člane, češ, da bi po tem dosednji konstelaciji zastopstva v zbornici popolnoma odgovarjalo, kar je tudi po vsem resnično.

Proti taki rešitvi je Zveza, kakor poročilo navaja, odločno nasprotna. Sosebno se pa še protivi, da bi bili zastopani socialni demokrati, češ, da so največji nasprotniki male obrti.

Logike ni najti iz tega sklepa omenjene skupščine. Kajti, če se gospodom gre zares le za stanovska zastopstva, potem jim mora pač vseeno biti, če sede med njimi tudi ljudje, ki so mogoče Nemci, socialisti ali kateregakoli drugega naziranja in ne izraziti liberalci.

Čudno od teh gospodov, Zveze kranjskih ali štajerskih zadrug pa je tudi to, da se za kako podobno rešitev pri imenovanju članov v Obrtno pospeševalni urad ne ogrevajo, ki bi se imela tudi istočasno izvršiti, pač pa so proti vsaki reorganizaciji vložili protest v Belgrad, v katerem navajajo, da ni prav, da bi imel zavod tudi svetovni ali kuratorij, ter da tudi ni prav, če malo večji obrtnik plača bagatelni pri-

spevek za nižjega obrtnika. Iz vseh izvajanih je samo videti, da se gre gotovim ljudem le za nadvlado.

Mi smo mnenja, da je avtonomno zastopstvo v trgovski obrtni zbornici, vsaj še danes, stvar stanovsko političen, in to danes bolj kot kedaj, ko se vse stranke interzivneje organizujejo, in bode tudi iz tega vidika možno zadevo najboljše urediti. Če pa tega ne, naj se takoj izvrše nove volitve v zbornico. Nismo pa še nič povdarjali, da je zastopstvo zbornice stvarjeno iz različnih kurij, kakor veleindustrija, veletrgovina, mala in srednja trgovina, in obrt ter montanistika. Sem spadajo tudi vsa prometna, združna in bančna podjetja. Glede teritorija še nismo na jasnem. Pri tem zborovanju gotovo ni bila zastopana Koroška in tudi ne Prekmurje, in ravno za te ljudi je treba sosebno na položaj danes misliti in nekaj ukreniti. Korošci so popolnoma odrezani od prejšnjega njenega središča Celovca. Da ne govorim o Prekmurju, ki so še na slabšem v tem oziru. Kakor nam je znano, je naša višja obrtna oblast za Slovenijo o vlogi prej omenjene Zveze, ki se je sklenila v Celju, vprašala za mnenje tukajšnje zbornice, ki je v seji združenih odsekov o tem sklepala. Člani V. L. S. v zbornici so bili za to, da naj naša deželna vlada, sporazumno s strankami zadevo reši. Člani J. D. S. pa so predlagali, da naj se reši v smislu celjskih sklepov, kjer je bilo za oba predloga enako glasov, ima odločiti višja obrtna oblast. Med časom pa, ko je naša deželna vlada izdala prej omenjeni ukaz, da se zbornica razširi, pa je kar naenkrat izginito poverjeništvu za obrt, in sedaj so vse obrtne zadeve v rokah centralne vlade. Ni torej jasno, kdo da naj potrdi od zbornice predlaganih 24 novih članov. Iz vsega tega pa se jasno vidi, da bi se povsem lahko izognili vsem komplikacijam, ko bi zbornica takoj tedaj predlagala 24 novih članov, in to bi se storilo v sporazumu s strankami, saj se vendar ne more trditi, da na razširjenem ozemlju ni političnih strank. Omeniti pa seveda tudi moramo, da je zavlačevanje izviral tudi iz tega, ker hočejo nekateri za štajersko svojo lastno zbornico. Z ozirom na to, da bodo v bodoče izginitle prejšnje deželne meje, in če se trgovska obrtna zbornica kolikor toliko loči, v trgovsko, obrtno in industrijsko, bi vendar bil okoliš za dve zbornici premajhen. Verujemo, da je prej bila opravičena ta zahteva za štajerce, in je to njih stara želja, a danes bi to povsem ne držalo.

Svetujemo torej, da naj se zadeva reši po prvotnem načinu ali ključu.

O carini na tiskarske potrebščine.

Društvo tiskarnarjev v Sloveniji je poslalo, kakor poroča »Slovenec« od 17. junija, finančnemu ministru dr. M. Ninčiču spomenico, v kateri opozarja na pogubne posledice neznansko visoke carine na razne tiskarske potrebščine za domačo obrt. Že doslej so bile vse tiskarske potrebščine krog 1500% dražje kot pred vojno, z aprilom letošnjega leta vpeljana carina pa podraži vse to še za okroglo 1000 odstotkov! Na ta način bo carina onemogočila ljudstvu potrebno čtivo, šolarjem potrebne knjige, zamašila bo ljudstvu najvažnejši vir izobraževanja, kar bo seveda največja škoda za celokupno državo.

Čujte, kako brezumna je naša carina!

Vagon barve je stal pred vojno franko Ljubljana 10.000 K, carina znaša sedaj 54.000 K! Vagon valične mase je stal 25.000 K, carina je 27.000 K; vagon črk 24.000 K, carina 84.000 K; vagon rotacijskega papirja 2800 K, carina 8400 K; vagon časopisnega papirja v polah 3000 K, carina 8400 K; vagon kancelijskega papirja 4500 K, carina 42.000 K; vagon kartona 5000 K, carina 8400 K; vagon chromo-kartona 8000 K, carina 14.000 K; vagon zavitkov 7000 K, carina 63.000 K; vagon pisarnega papirja v mapah 10.000 K, carina 63.000—126.000 K.

Seveda bi lahko rekel gospod finančni minister: »Izdeljte vse te reči sami, pa boste imeli sami ves zaslužek!« A vsakdo ve, da je trenutno to lažje rečeno nego storjeno. Gotovo je, da moramo napeti vse sile svojega uma in podjetne marljivosti, da se čimpreje emancipiramo (oprostimo) odvisnosti od inozemstva. Dokler pa to ni mogoče, je popolnoma narobe svet, ubijati s tako carino domačo industrijo, kolikor je je.

Zona sramu in jeze nas obhaja, ko slišimo, da naroča naš Belgrad uradne tiskovine na kletem Dunaju pri zagrizeni nemški tvrdki Holzhausen! In da morejo oferirati češke tiskarne razne tiskovine za polovico ceneje od jugoslovanskih, kdo je temu kriv? Ali ne blazno-visoka carina, ki štiti vražje tujce, domačine pa mori?!

Naj se le vpelje carina na tuje izdelke, magari še tako visoka, a ne dotlej, dokler še ni domače industrije, ali je šele v povojih, ampak ko bo že ustaljena.

Tu imamo podoben slučaj kot je bil oni pri gorostasnem povišanju voznine na južni železnici za 200%, dočim so na Avstrijskem zvišali voznino edinolet pri I. razredu za 100%, pri III. razredu pa samo za

50% in s takim progresivnim postopanjem dokazali, da imajo čut za ljudstvo in demokracijo. Ali imamo res v Belgradu samo otroke in narodno-gospodarske idijote na odločilnih mestih?

Kako pa je s carino za druge obrtne surovine, ozir. izdelke, ki jih ne proizvaja naša domovina sama? Obrtniki, poročajte, povzdignite svoj glas, da ga slišijo na pristojnem mestu!

Tuji obrtniki in delavci v naših krajih.

V zadnjem času so se po naših časopisih obravnala že vsa mogoča vprašanja. Precej dolgo zasledujem po političnih kakor tudi mnogih gospodarskih listih doma in pri bratih na jugu, se li kdo spomni tujih obrtnikov in obrtnih delavcev, ki so hodili k nam iz tujine pred vojsko na delo. Večina so bili to Italijani, ki so si iskali v naših krajih kruh, kot zidarji, opekarji, ogljarji itd.

Vojska je zidarsko in opekarstvo obrt pritiskala k tlom, oglje pa so izdelovali tudi sami ljudje brez italijanskih ogljarjev.

Po vojski bodo italijanski obrtniki in delavci gotovo še v večji meri silili v naše kraje. Amerika bo kakor za nas tudi zanje štiri leta zaprta. Doma v Italiji bodo reveži. Država bo preko mej zadolžena. Sami ne bodo mogli bogve kaj ustvarjati. Ko popravijo po vojski razbite kraje, bo ostajalo brezposelnih delavcev, ki jih bodo skušali importirati v naše kraje.

Vsled italijanskih zidarjev je v veliki nevarnosti naša zidarska obrt. Pred vojsko so se bili italijanski zidarji razlezli že preko cele naše domovine in so delali večkrat nedopustno konkurenco našim ljudem — našim zidarjem. Naš obrtnik je plačeval davščino, a je moral mirno gledati, kakor mu je italijanski zidar v letu preko šest mesecev odjedal najboljši kruh. Vse pritožbe v tem oziru niso bogve kaj zalegle. Stare avstrijske oblasti so italijanske delavce s čudno ljubeznijo podpirale. Nimam statistike pri rokah, a zdi se mi, da se v naših krajih ravno vsled teh italijanskih zidarjev ni mogla razviti lepa zidarska obrt. — Treba bo storiti vse, da ne doživimo kakor pred vojsko, ko smo mirno gledali, kako se je pri vseh zgradbah šopiril obrtnik-zidar Italijan, med tem ko je moral naš človek opravljati le delo druge in tretje vrste — bil je le težak-trpin. — Precej zidarskih mojstrov in stavbenikov imamo. V njih lastnem interesu bi bilo, da si vzgoje delavce, zidarje domačine. S tem si pridobe zanesljive in

stalne moči, da ne bodo zavisni samo od italijanske dobre volje. Tudi naš človek, ki je v vsakem oziru umnejši kot Italijan, si bo pridobil iste sposobnosti kakor Italijan. — Po domovini se snujejo najrazličnejše šole. Naj bi se ustanovila tudi kaka zidarska šola, Hrvatje imajo dve — eno v Lupoglavu in drugo v Cirkvenici. To so šole za navadne zidarje. V teh krajih je na Hrvaškem največ zidarjev. Obrtnikom hoditi v šolo v Ljubljano je težko.

V začetku bo po mojem mnenju težko šlo brez laških zidarjev. Na vseh koncih in krajih bo treba staviti nove zgradbe, saj vidimo, da so mesta natlačena ljudi. Pozneje, ko bo prva potreba zamašena, se pa smotreno vse doseže.

Isto kakor z zidarji je z opekarji. Naše tovarne in opekarne mislijo, da brez Italijanov ne gre. Tukaj je večina krivde na posestnikih opekarn, ki nočejo plačevati našemu delavstvu onih cen, ki so primerne delu. Opeka je tako silno draga, da imajo naši ljudje popolnoma prav, da nočejo polniti nikdar site bisage raznih družb in kapitalistov. — Ako bi opekarne primerno uredile cene delu, sem uverjen, da bi se marsikaj doseglo z domačimi delavci.

Ogljarji so pred vojsko delali med našim ljudstvom dobro trgovino. Kupovali so cele bukove gozde, jih izsekali in delali oglje. Po večini so bili ti podjetniki Italijani. Upajmo, da bo s socijalizacijo veleposestniških gozdov ta italijanski posel popolnoma prenehal. Ta zaslužek našemu ljudstvu ne bi škodil! — Ustanovile naj bi se lesne zadruga, ki prevzamejo v svoj delokrog tudi izdelavo oglja!

H koncu še nekaj! Med obrtniki, ki bodo prihajali k nam, jih bo mnogo iz naše neodrešene domovine — solnčne Goriške in kršnega Krasa. Pojdimo tem našim bratom vedno in povsod na roko! Ko bodo iskali med nami kruha, vpoštevajmo najprvo tel. Veliko je izmed njih dobrih zidarjev, našli se bodo pa tudi drugi delavci, ki jih naša domovina potrebuje.

Periklejeva doba.

Tako je naslov polemike, ki se vrši med zadrugo zidarskih mojstrov v Sloveniji in pa nekim neznanim piscem gospodarskih vesti v »Slovenskem Narodu«, iz katerih je razvideti, da je neki slovenski tehnik ali vsaj prijatelj takega. Dopisnik ugovarja proti temu, da bi se v mestu Ljubljani naseljevali kmečki zidarski mojstri z dežele, ampak da je za Ljubljano potrebno, da se naseljujejo le arhitekti in stavbeniki. Na vsak način smo

opravičeni, da branimo interese zidarskih mojstrov ali nje zadruga, seveda če so razlogi zato dani. Znana nam je potreba, da je stavbenik ali zidarski mojster, ki vrši svojo obrt v Ljubljani ali v kakem večjem mestu sploh, za to tudi kvalificiran, saj tu ima opraviti z večjimi zgradbami, ki so v statičnem kakor tudi v estetičnem zmislu čestokrat upoštevanja vredne. Znano pa nam je tudi, da je potrebno stavbenim obrtnikom, da smejo samostojno obratovati v teh mestih, imeti za to dovoljenje. Gotovo je oblast tu, da skrbi za to. Naravno je, da se vedno doseljujejo ljudje z dežele v mesta in da je vsako mesto odvisno od prirastka z dežele. Ni čuda torej, da se danes po tej dolgotrajni vojni, v kateri smo tudi Slovenci dosegli zaželjeno prostost, marsikdo upravičeno želi zavzeti mesto, katerega je prej zavzemal tujec. Žalostna istina pa je, da so ravno v mestu Ljubljani, če ne govorim o drugih večjih slovenskih mestih, zavzemali veliko večino teh obrtnikov tujci ali vsaj njih bližnji potomci. Ves masten zaslužek je šel v žepe nam neprijaznih ljudi. Da se je to posebno v Ljubljani godilo, je vzrok deloma bivša avstrijska vlada, ki nas je smatrala za ljudi druge vrste ter naše ljudi vsestransko preganjala in ni skrbela zadostno za potrebno šolstvo, da bi se dovolj naših sinov izobraževalo za ta posel. Deloma je pa je tudi bila kriva naša nezavednost, ki je te ljudi podpirala. — Razmere glede stavbenih obrtnikov-tujcev se še do danes niso prav nič izpremenile ter so še vedno vsi v Ljubljani. Med 15 stavbenimi podjetniki je 5 Nemcev, 5 Slovencev in sedaj 3 Čehi. Čudno torej, da je »Slovenski Narod« dal kotiček na razpolago, kjer naj se neopravičeno debatira in maloovažuje naše ljudi ter se dela reklama za tujce, četudi Slovane. Gotovo ni umestno importirati tujih ljudi, če se domači nimajo posla. Neokusnost kakor tudi nameni pisatelja gospodarskega članka je posebno značilen, kjer se hoče preriniti na površje. Na eni strani poudarja estetika stavbene predpise, visoke naslove kot arhitektonske stavbenike in podobno. Ponižuje kmečke zidarje, mojstre-skaze, udriha po nezakonitosti deželne vlade, ponižuje z obupom mestni stavbeni urad, odjeda mali zaslužek našim domačim tehnikom, sploh vse naše naprave. Kdor Ljubljano pozna in stavbarstvo tu, mu je takoj jasno, da je taka pisava samo reklama za import tujega elementa, proti kateremu se bomo z vsemi sredstvi branili, pa naj je ta z juga ali s severa. Imamo sedaj svojo najvišjo tehniško šolo, imamo višjo in nižjo stavbenoobrtno šolo; četudi

imamo še sedaj kak primanjkljaj domačih moči, bode v kratkem temu odpomagano.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje: Naročil sem pri neki dunajski tvrdki mlinske kamne in poslal na njeno zahtevo 1000 K naprej. Toliko je imelo blago stati. Zdaj pa hoče tvrdka še 500 K. Bojim se pa, da če še to pošljem, vse skupaj izgubim. Kaj mi je storiti? — Pripravljen sem sicer še doplačati, a ne naravnost v dunajsko žrelo, ampak bodisi doplačati po poštnem povzetju, ko dobim blago, ali pa deponirati denar pri kakem domačem denarnem zavodu v Ljubljani.

Kaj mi svetujete? Ali je mogoče, da bi me tvrdka, ki inserira na debelo v nemških mlinarskih listih, kar meni nič tebi nič potegnila za 1000 K, ki jih ne vtrpim tako lahko kot ona? Ali se smem ob priliki osebno obrniti do obrtne pisarne radi nasveta?

Odgovor: V Ljubljani je »Urad za pospeševanje obrti« na Dunajski cesti št. 22. Ta urad posreduje obrtnikom, za razno nakupljeno blago, stroje, surovine itd. Obrnite se s pismeno vlogo na ta naslov ali pa se zglasite v uradnih prostorih tega urada osebno, kadar pridete v Ljubljano. Gotovo se bo urad zavzel tudi za Vaš slučaj in Vam pomagal, da pridete do naročenega mlinskega kamna ali pa, da se Vam že vposlani znesek 1000 K vrne. Denar, katerega ste poslali, nikakor ni izgubljen, shranite le dobro poštno potrdilo, da imate v rokah dokaz, da ste denar res odposlali. Ako hočete tozadevno še kakšne podrobnejše informacije, blagovolite se zglasiti v naši pisarni.

Vprašanje: Že pred vojno sem pomagal pri zidarjih. Marsičesa sem se že naučil v tej praktični šoli. Večkrat pa mi je hodilo na misel: ko bi imel človek priliko obiskovati, recimo pozimi, vsaj par mesečen zidarski tečaj ali ko bi imel vsaj kako slovensko knjigo o zidarstvu, koliko lažje in hitreje bi prišel v vso stvar? Prosim, ali je kaka knjiga, kak »Slovenski zidar« na svetu ali ne? Kako srčno bi ga pozdravili jaz in z menoj tisoči.

Odgovor: Praktični tečaji za zidarje so bili pred vojno na Obrtni šoli v Ljubljani in se bodo morali seveda v kakršnikoli obliki obnoviti danes ali jutri. V interesu naše države in ljudstva je, da bomo znali sami biti ne le mešalci malte in domaščali opeke in podajači, ampak izvrševati vsa v stavbeno stroko spadajoča dela, od najpreprostejšega pa do najfinejšega, ki ga zahteva moderni čas. Pred

vojno smo morali z žalostjo opazovati, kako je bilo vse boljše delo le v tujih rokah, n. pr. Kranjska stavbinska družba. Dočim so naši zidarji dobivali po 3, 4 K na dan, je služil laški pritepenec po 6, 8, do, po 10 K dobrega denarja na dan.

Razno.

Naročajte naš list! Vedno bolj se slišijo pritožbe, kako razni namišljeni nadstrankarji delajo reklamo za »Obrtni Vestnik«, češ, »obrniki (moramo) imeti svoje glasilo. Na občnih zborih raznih obrtnih zadrug se sklepa o obligatnem naročevanju »Obrtnega Vestnika«. Ni prav, da se tudi naši obrtniki dajo zapeljati takim vabam. Popolno nasilstvo na mišljenje posameznega člana je, če se na tak način vsiljuje list, ni pa popolnoma nič obvezen tak sklep za nobenega posameznega člana. Zadruga lahko sklepa o bremenih in stroških, ki se jih ji nalaga, a zato je treba dvetretjinske večine, ki je pa ni navadno pri teh zborovanjih. Seveda bi bili to jako čudni izdatki zadruge, da bi ta za vsakega svojih članov naročila list. Tudi obrtna oblast bi gotovo takega sklepa ne odobrila.

Povsem neopravičeno in nedopustno pa je, da se pri teh zborovanjih sklepa: člani zadružniki ste primorani naročiti ta ali ta list. Če gospodje od »Obrtnega Vestnika« tako malo respektirajo svobodo mišljenja našega obrtništva, vas pač obžalujemo. Našim somišljenikom, ki ste včlanjeni v raznih obrtnih zadrugah, nasvetujemo, da taka sklepanja, ki jih forsirajo takozvani nadstrankarji, odločno pobijate ter si nikakor ne puščate kratiti svobodo mišljenja in čtiva. Kot protest pa naročajte »Jugoslovanskega Obrtnika«. To je naš pravi list, ki se nikakor ne skriva za plotom nadstrankarstva.

Prijava socijalnih in podpornih uredb. Minister za socijalno politiko je izdal naredbo z dne 13. junija 1919, št. 3283, o prijavi socijalnih zavarovalnih in podpornih uredb, objavljeno v tukajšnjem uradnem listu št. CX. Nanjo opozarjamo zlasti vsa manjša zavarovalna in podporna društva, pa tudi vse stanovske in strokovne organizacije kmetov, obrtnikov, delavcev, uradnikov in podjetnikov, ki dajejo svojim članom redne podpore za slučaj bolezni, iznemoglosti, starosti, doživetja ali brezposelnosti, zlasti pa vse podjetnike, ki imajo svoje nameščence zavarovane z nadomestno pogodbo ali pri nadomestnih zavodih pokojninskega zavarovanja. Točna izvedba prijave je v interesu članov in podjetnikov samih, ker bo služila kot podlaga za razne panoge bodočega socijalnega zavarovanja, pa tudi za varstvo pravic v inozemstvu zavarovanih nameščencev.

Krojaška obrt. Med obrti, ki je zelo trpela med vojno, prištevamo krojaško obrt. Večina krojačev je zapustila svoje delavnice ter oblekla vojaško suknjo. Tudi ti, ki so ostali doma, so domala počivali, saj ni bilo dobiti ne suknja, ne podloge, ne gumbov, ne sukanca. Imeli pa smo polno vojaških delavnic, kjer se je tudi za

civilne ljudi izdelovalo oblačilo. Pri nas tudi pred vojno ni bogsivedi kako uspevala naša krojaška obrt. Na eni strani huda konkurenca od strani konfekcionarjev, na drugi pa se je mnogo izgubilo pri takozvanih pufarjih. Par pufarjev se je v letu zastoj obleklo, pa je bil ves dobiček pri kraju. Vsak krojač ima gotovo še spravljeno žalostno knjigo, kjer so zabeležene tirjatve, ki nikdar ne dospejo v plačilo. Pri nakupu blaga pa smo seveda bili popolnoma odvisni od trgovca. Tudi za nas se danes gradi nova država, tudi mi moramo zavzeti svoje stališče. Predvsem si moramo preskrbeti središče za nakup in prodajo.

Konfekcija, ki je prej prihajala v naše kraje, je bila večinoma iz Dunaja in iz Češke. Bati se je, če nismo oprezni, da se dobijo zopet ljudje, ki niso ne naše gore listi in tudi ne stanovski nam tovariši, da se tu vgnezdijo ter nadaljujejo pri nas svoje delo. Kar je prišlo iz tujega, to bo tem slabše, ker nam pobero še naše pomočnike. Preskrbeti je treba nakupno, to je surovinsko centralo, da ne bomo odvisni že za nakup par vitlov sukanca. Na drugi strani pa rabimo skupno prodajalno ali konfekcijsko zalogo. To bi bila ena naših najnujnejših zadev. Kajti proti velekapitalu se moramo danes boriti edino le z velekapitalom. To pa se da danes doseči edinole z združenimi močmi. Kar zmore en velekapitalist, mogoče še povrh žid, to zmoremo tudi mi, če se združimo. Kako se da tudi korendna večja dela prevzemati, nam je posebno pokazal Obrtnopospeševalni urad, ki je v času vojne prevzel velike dobave naše stroke ter jih porazdelil med manjše obrtnike. Polja imamo dovolj. Velika je Jugoslavija, povpraševanje po naših izdelkih bo gotovo obilo. Samo ne zamudimo prilike, da ne pridemo prekasno. Ker že imamo Zvezo krojaških zadrug, ali ne bi kazalo, da ta prime v roke celo zadevo? Ne pustimo se takoj zaslužniti po kakih židih, ki se nam v obližju vsiljujejo! Naša organizacija pa naj nam služi tudi za gospodarski naš napredek. Naš dobrobit je gospodarski naš napredek.

Obrtniki-begunci. Marsikak samostojen obrtnik iz zasedenega ozemlja je primoran danes ostati še tu in se ne more povrniti v svoj domači kraj. Lahko, da je imel prej cvetočo obrt, a danes se mora potikati po svetu brez pravega stojališča. Nima ne svojega doma, ne lastne delavnice, vse mu je uničeno. Ni misliti kmalu, da se razmere zanj spremenijo. Zaraditega je potreba, da se tem ljudem vseskozi gre na roke ter se jim pomaga. Od naših oblastí pričakujemo, da jim spregledajo, kolikor mogoče, saj marsikdo se ne more niti izkazati o prejšnji samostojnosti, kjer so mu vsi dokumenti uničeni. Težko je pri obrtih, kjer so vezane na kraje, kot je to posebno pri nekaterih stavbnih omejenih koncesijah, kot za zidarje, tesarje in kamnoseke. Tem svetujemo, da se naselijo v občinah, kjer teh vrst obrtnikov primanjkuje, ker se je drugače težko zagovarjati napram predpisom sedanjih zakonitih določb.

Skrb za obrtnike-begunce. V našem uredništvu se je oglasil zidarski mojster z Goriškega, ki živi kot begunec s svojo družino, ženo in petimi nepreskrbljenimi otroci na Gorenjskem. Vložil je prošnjo za koncesijo izvrševanja zidarske obrti v ljubljanski okolici na okrajno glavarstvo. Prošnja je bila odposlana z vsemi potrebnimi izpričevali in priporočilom urada za agrarne operacije, kjer je dotični zidarski mojster izvrševal različne stavbe, hleve, vodovode, gnojne jame itd., na trgovsko in obrtno zbornico v rešitev. Trgovska in obrtna zbornica je njegovo prošnjo zavrnila. — To so suha dejstva, ki nam jih je navedel obrtnik-begunec. Čudimo se, da imajo naši uradi in oblastni je toliko smisla za sprejemanje Nemcev v službe k uradom v naši državi in da se vse mogoče prošnje in pritožbe tujih državljanov pri naših gosposkah upoštevajo in se jim na vse mogoče načine pomaga, kadar pa prosi naš domačin, revež z Goriškega, ki je izgubil s pregnanstvom vse svoje imetje za kako državljansko pravico in dokazuje svojo usposobljenost, se njegova prošnja kratkomalo zavrne. Kdor zaničuje se sam... Velik čas je našel pri naših oblastnijah majhne ljudi. Nočemo pisati jeremijad, samo kot kronisti registriramo ta slučaj. Naši vladi pa svetujemo, da se malo bolj pobriga za naše rojake, o katerih zmiraj pišemo, da se najbolj čvrsti in najbolj agilni del našega naroda, ker od samih slavospevov naši Goričani ne morejo živeti.

Vsem obrtnikom na znanje. V samostojni Jugoslaviji, kjer nam je treba v prvi vrsti gledati na to, da se industrija zgradi, je posebno še dolžnost vseh obrtnikov, da po možnosti preprečijo uničenje že obstoječih industrijskih podjetij.

V Savinjski dolini se nahaja tovarna, 140 m dolga, 14 m široka, okrog 10 m visoka, zraven srednja vodna moč ter okrog treh oral zemljišč, vse skupaj cenil gospodar na 200.000 K. Tovarna se nahaja v dobrem stanu tik državne ceste, poldrugo uro od kolodvora. Tu bi se lahko napravila kakša industrija, n. pr. stolarstvo, mizarstvo, predilnica ali kaj podobnega.

V interesu obrtnikov je, da se zanimajo za to podjetje, ker drugače bi se tovarna podrla, ker gospodar hoče stavbeno gradivo po neizmerno visokih cenah prodati. Industrije ne smemo uničevati, pač pa jo gojiti in pospeševati; vsled tega pozivam vse interesente, kateri se za stvar zanimajo, da se obrnejo na podpisane, pri katerem dobijo vsa nadaljnja pojasnila. — Dragotin Korošec, zidarski mojster, Braslovče.

Izraba vodnih sil v Hercegovini in južni Dalmaciji. Še pred vojsko se je neka francoska družba bavila z načrtom osušiti Posovo polje v Hercegovini. Vodo bi bili napeljali preko Ošlja v strugo Bistrine, ki bi padala v Bistrino kakih 200 m visoko. Ta vodopad bi se izrabil. Dajal bi večjo silo kakor oni na Gubavici in Krki v Dalmaciji. Ta francoska družba pa pod staro Avstrijo za svoj načrt ni dobila dovoljenja vlade, ki je hotela spraviti na jug nemški kapital in nemško družbo. Po prevratu se je začela francoska družba za svoj načrt

zopet zanimati in 19. junija t. l. se je vršila v Stonu skupščina, kjer so sklenili pokupiti ob Bistrini posestva privatnikov in začeti z delom. S francoskim kapitalom sodeluje zajedno jugoslovanski, med drugimi »Zadružni savez u Splitu«. Postavile se bodo razne tovarne cementa, karbida, umetnih gnojil in druge. Istotako bi se dalo izrabiti tudi reki-ponikvarici Trebinjsica in Ljuta v Hercegovini, kar bi značilo tudi za te kraške kraje naše države izvor bogastva. (Po »Obzoru« J. I.)

Iz trgovsko - obrtne zbornice.

V seji združenih odsekov trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo dne 6. avgusta t. l. so naši člani stavili naslednji predlog:

1. Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo naj se preustroji v trgovsko zbornico, obrtniška zbornica v industrijsko zbornico. Ako bi pa radi uprave bolje kazalo, pa v posebne tozadevne oddelke, ki naj bi vsak imel lastnega načelnika.

2. Volilna pravica naj se razširi, kolikor toliko demokratizira ter se odpravi vsak cenur, tako da ima vsak, tudi najmanjši davkoplačevalec volilno pravico.

3. Ženske naj dobijo direktno volilno pravico.

4. Volitve naj se vršijo po proporcu.

Predloga je dobila večino, kljub temu predsednik ni dovolil o nji razpravljati. Navzoč pa je bil tudi vladni zastopnik. Tako vlada sedaj vsaj ve, kaj ima storiti.

Odgovorni urednik: Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani. — Tiska: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

v lastnem domu - Miklošičeva cesta 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem leta 1918 nad 43 milijonov kron vlog in nad 1 milijon 100.000 kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Uzajemna zavarovalnica

v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke.

Obrtna centrala v Ljubljani

za obnovitev po vojni poškodovanih krajev, r. z. z o. z.

Sodna ulica št. 11

sprejema naročila za vsa stavbena in druga opremna dela, posebno naročila za večje naprave, kontorje, šole, zasebna stanovanja itd.

oddaja pa tudi v večjih množinah razna dela posameznim članom — obrtnikom. V slučaju potrebe nudi tudi potrebno orodje.

Načrte, stroškovnike in druga tehnična mnenja ob poverbi dela brezplačno.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Sodna ulica št. 11

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne računov, eskomptira menice itd.

Advokat

Dr. Juro Adlešičposluje zopet od 8-12 in 3-5 ure
v Sodni ulici 15, pritličje.**Tršico (stekaduro)**ima v zalogi po zelo
nizkih cenah**Obrtna centrala v Ljubljani**

Sodna ulica št. 11.

Obrtniki-somišljeniki! Agitirajte za naš list, širite ga med prijatelji in znancil — Naj ne bo slovenske kavarne ali gostilne, ki bi ne bila naročena na naš list.

Strojno mizarstvo Peter Bizjak

v Spodnji Šiški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postržba točna,

Delniška glavnica: K 30,000.000.—.

Jadranska banka
Podružnica Ljubljana

Centrala:

Trst.

Sprejema vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Podružnice:

Dubrovnik,

Dunaj,

Kotor,

Metković,

Opatija,

Spljet,

Šibenik,

Zader.

Kupuje in prodaja devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjme na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Ekspozitura:

Kranj.

Prevzema borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

Telefon št. 257.

Rezerve: nad K 10,000.000.—.

Pohištvo iz upognjenega lesa je trpežno,Naročila sprejema tovarna lesnih izdelkov in upognjenega pohištva :: **udobno, poceni.****I. BAHOVEC nasl.**

Duplica, p. Kamnik.

Kompletne oprave za hotele, gostilne, restavracije, kavarne, šole, zavode, gledišča, dvorane i. dr.

Fine z usnjem tapetane garniture za stanovanja. Založniki in trgovci dobe posebne popuste.

GOSPODARSKA ZVEZA

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, reg. zadr. z omejj. zav.

Stalna zaloga poljedelskih strojev: motorjev, mlatilnic, vitljev, slamo- in reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja umetnih gnojil, kolonijalnega in špicerijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

Lastna izdelovalnica in prekajevalnica klobas.

Lastna zeljarna.

Stavbna pisarna :: IVAN OGRIN

Ljubljana, Gruberjevo nabrežje št. 8.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela. Izdaja strokovna mnenja, izvršuje načrte in proračune.

Delo solidno, po primerno nizkih cenah.

Vsakovrstne slamnikegg. trgovcem in cenj. občinstvu priporoča **FRANJO CERAR**, tovarna slamnikov, Stob, p. Domžale pri Ljubljani.**ORODJE**

za kovače, ključavničarje, mizarje, inštalaterje, zidarje, tesarje je naprodaj pri „Obrtni centrali“ v Ljubljani, Sodna ulica 11. Prijave je pošiljati na ta naslov. Oziralo se bo v prvi vrsti na obrtnike-invalide.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč

kupi po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani

Celovška cesta št. 90.